

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

3.søndag i fastetiden – 31.mars 2019

Prekentekest: Luk 22,28-34

Lesetekst I: Sak 3,1-5

Lesetekst II: 2 Kor 12,7-10

«Det omvendte riket»

Lesetekstene

Vi er i fastetiden, og det er kamp og prøvelser som preger bibeltekstene. Satan går igjen i alle de tre tekstene på 3. søndag i Fastetiden. Vi skal forberede oss til å møte Påskens store drama.

Foruten Satan så møter vi i lesetekstene denne søndagen øverstepresten Josva. Han var prest rundt år 520 f.Kr. Sammen med Serubabel, stattholderen i Juda, arbeidet han for å gjenreise templet i Jerusalem etter fangenskapet i Babylon (587-538 f.Kr.). Det andre templet var ferdig gjenreist i 516 f.Kr. Og så møter vi apostelen Paulus som kjemper med «noe» selv om vi ikke helt vet med hva, men med «noe» som er beskrevet som «en torn i kroppen».

«The upside-down»-riket

Jesus sier i dagens prekentekest at Han overdrar riket til sine disipler. Hva slags rike er det her snakk om? Jeg liker å kalle Jesu rike for «The upside-down» riket eller «Det omvendte riket». Jesus kom ikke for å opprette et kongerike og jage romerne ut av landet. Jesus handlet på et helt annet plan. Hans vei var lidelsens vei. Det var den eneste måten Han kunne frelse oss på. Han sa nei til Satans tilbud om makt og ære (Matt 4). De som blir kalt «salige» er de fattige (i ånden), de ydmyke, de som hungre og tørste, og de som er barmhjertige og rene av hjertet og som skaper fred.

Satan

Ordet Satan finnes ikke så mange ganger i Det gamle testamentet. Foruten hos profeten Sakarja finner vi ordet i 1 Krøn 21,1 og hos Job 1,6; 2,7. Derimot finnes det ganske mange ganger i Det nye testamentet, hele 29 ganger, og da som et hebraisk fremmedord i en gresk tekst. Vi skulle ha forventet det greske ordet «diabolos», djevel, og ikke Satan. Men Det greske nytestamentet har flere steder hebraiske lånordet i den greske teksten, som for eksempel «amen», «halleluja», «rabbi» og «talita komi» osv.

Det interessante med ordet «satan» på hebraisk er at det er et substantiv, ikke et egennavn. Det ser vi av at ordet som oftest står med den bestemte artikkelen foran seg. Verbalroten til substantivet «satan» betyr «å anklage». Slik er også oversettelsen av ordet i Jobs bok gjengitt med «Anklageren». Det vil si at konseptet om en anklager, en ond makt, utvikler seg over tid og blir i Det nye testamentet til djevelen (diabolos). Djevelen blir personalisert, han opptrer som en person som både snakker, frister og kjenner både Gud og De hellige skrifter godt.

Anklageren/Satan anklager (ordspill på hebraisk) øverstepresten Josva i Sak 3 og Jesus ber for Simon Peter i Luk 22 at han ikke må svikte når Satan har krevd å «sikte ham som hvete». Tekstene denne søndagen vitner om kamp. Skal det gode eller det onde, lyset eller mørket, seire?

Kamper

Vi har alle våre kamper, noen små og noen store. Noen vinner vi, andre taper vi. Men det vi vet, er at vi har en som kjemper sammen med oss, på vår side. Vi, liksom øverstepresten Josva, får rene klær på igjen, våre synder blir tilgitt, selv om vi ikke har bestått alle prøvelsene og fristelsene. Og som Peter får vi nye sjanser når vi trenger det. Peter fornektet Jesus tre ganger før hanen gol, men Jesus gjenoppretter hans fornektelse ved at han ber ham om å bekrefte tre ganger at han har Jesus kjær (Joh 21,15ff).

Ifølge jødisk tradisjon eksisterer det en kamp mellom det gode og det onde, mellom den gode og den onde tilbøyelighet. Vi står i denne kampen, og Skriftene oppfordrer oss til å velge den gode vei. Men om vi likevel kommer til kort, vil vi på dommens dag stå der «i hvite klær». Gud vil se på oss gjennom Jesus.

Caspari-senteret lanserer i disse dager seks videoer med intervju av Jesustroende jøder. På en av videoene sier Ronit Obadja (Jesustroende jøde) at hun ikke selv har «kampvåpen» til å kjempe mot Satan og det onde. Hun må stole på Gud i denne kampen.

Hovmot / svakhet

I dagens lesetekst fra 2 Kor, snakker Paulus om hovmot og en «torn i kroppen». Mange har forsøkt å tolke hva Paulus mener med «en torn i kroppen». Malaria, epilepsi og en øyesykdom er noen av forslagene. Sannheten er at vi ikke vet. Det er et noe kryptisk uttrykk, men det er likevel lett å forstå hva Paulus mener. Det er «noe» som plager ham, og han ber Gud om å ta det vekk. Men Paulus blir ikke bønnhørt. Han må leve med plagene. Gud er ikke en «lykkeautomat», og det hender at vi mennesker må lære oss å leve med plager og vanskeligheter.

Men svakhet kan ofte gjøre et menneske mer «menneskelig». Vi beundrer ofte styrke, men Guds nåde derimot, åpenbares ofte i svakhet. Når vi godtar våre svakheter, blir vi mer avhengige av Guds nåde enn av vår egen styrke. Når vi er sterke i egen kraft, venter vi mindre av Gud. Dette beskriver «det omvendte riket» som vi er en del av. I dette riket blir svakhet til styrke. Paulus sier at denne «tornen i kroppen» er der så han ikke skal bli hovmodig.

«Gå og kjøp to esker spiker på apoteket»!

I den jødiske filmen «Shtitsel» (på Netflix) sier bestemoren til barnebarnet, som er svært indignert over at hennes sønn ikke var kommet inn på den beste Torah-skolen i byen: «Det er da så mange yeshivaer i Jerusalem. Du må lære deg å styre hovmotet ditt, ellers kommer det til å styre deg». Og så legger den kloke bestemoren til et godt råd om at barnebarnet burde gå på apoteket å spørre etter to esker med spiker. En god trening mot hovmot.

«Hovmot står for fall» sies det, og Paulus har nok selvinnsikt til å forstå «tornen i kroppen». Det gjør vondt, men det har en positiv effekt. I Guds rike kan svakhet og problemer gjøres om til styrke og velsignelser. «For når jeg er svak, da er jeg sterk»!
God fastetid!

- Salmeforslag: NoS 140

Elisabeth Eriksen Levy

Internasjonal leder på Caspari Center, Jerusalem

elevy@caspari.com